

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Злотенко О.Б.

аспірант;

Рудніченко Є.М.

*доктор економічних наук, професор,
Хмельницький національний університет*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Реалізація стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності на промислових підприємствах потребує відповідного контролю з боку менеджменту, для чого необхідна ефективна система моніторингу [1, с. 146; 2, с. 50]. Принципово, система моніторингу повинна відрізнитись від загальноприйнятої системи контролю своєю оперативністю і гнучкістю, оскільки для потреб управління система, що «фіксує» події які вже відбулися є не надто корисною. Дослідження ситуації з системою моніторингу на підприємствах свідчить про її недосконалість, особливо у розрізі економічної безпеки інвестиційної діяльності, враховуючи вплив зовнішнього і внутрішнього середовища [3, с. 114].

При розробці системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності необхідно враховувати низку етапів, що безпосередньо дозволяють вирішувати поставлені завдання [4, с. 184].

На першому етапі відбувається визначення базових параметрів системи моніторингу (цілі, параметри, основні учасники, ресурси). Основною ціллю зазначеної системи є моніторинг реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності, при цьому параметри такої системи обумовлюються існуючою системою економічної безпеки підприємства та підходами до управління інвестиційною діяльністю.

На другому етапі здійснюється ідентифікація організаційних взаємовідносин з розмежуванням прав та обов'язків основних суб'єктів стратегічного управління, що дозволяє чітко розмежувати сфери відповідальності посадових осіб та виконавців, а також визначити «ключових гравців» організації управлінської взаємодії.

На третьому етапі визначаються інформаційні потреби учасників управлінської взаємодії. Склад учасників такої взаємодії достатньо широкий і не обмежується лише управлінцями, оскільки формування інформаційного масиву та його обробка забезпечується фахівцями різних структурних одиниць та функціональних напрямів.

Четвертий етап передбачає аналіз існуючих підходів стосовно збору та обробки інформації з внутрішніх та зовнішніх джерел. Від даного етапу залежить актуальність та адекватність інформації. Повинні бути встановлені чіткі часові параметри збору та подання інформації, періодичність та обсяг інформації.

П'ятий етап передбачає визначення інструментального забезпечення процесів моніторингу (методи, прийоми, регламенти, звітна документація).

На шостому етапі здійснюється оцінювання ефективності функціонування системи моніторингу, яке буде в першу чергу залежати від чіткого формулювання стратегічних цілей та часового діапазону їх досягнення (основні критерії), а також можливості менеджменту підприємств вносити корективи у процеси реалізації стратегій різних рівнів.

Обов'язковим елементом такої системи є налагодження зворотного зв'язку та визначення процедурних аспектів впровадження змін, що забезпечать реалізацію відповідної стратегії з мінімальними зусиллями та у відведений для цього термін. Особливістю цього етапу є необхідність змін не лише операційних процесів реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності, а й більш глобальних змін.

Безпосередньо процес функціонування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності буде відбуватись у певній послідовності, а саме: Формулювання чітких цілей; Реалізація процесу моніторингу; Формування стандартизованої звітної документації; Визначення часового діапазону процесу моніторингу і проміжних етапів; Процедури управління змінами.

Такий підхід є універсальним і може застосовуватись не лише у розрізі забезпечення потреб функціонування системи економічної безпеки чи інвестиційної діяльності, а й буде корисним для загальної системи менеджменту підприємств з урахуванням особливостей кожного конкретного підприємства.

Як було зазначено вище, основні цілі системи моніторингу обумовлюються цілями функціонування системи економічної безпеки підприємства та цілями інвестиційної діяльності. До перших відносять: захист від зовнішніх та внутрішніх загроз, забезпечення стабільного функціонування підприємства, оперативна реакція на негативні/позитивні зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, забезпечення фінансової стабільності та розвитку підприємства.

Інвестиційна діяльність передбачає досягнення таких цілей: забезпечення розвитку підприємства; збільшення загального рівня доходності підприємства та зростання його ринкової вартості, збалансованість рівня інвестиційного ризику та доходності, оптимізація ресурсного забезпечення діяльності підприємства (у першу чергу інвестиційними ресурсами).

Враховуючи вищезазначені цілі, система моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності повинна: забезпечувати контроль та своєчасне коригування процесів стратегічного управління у визначеній площині (ЕБІДП); ідентифікувати потенційні загрози та ризики, що можуть завадити реалізації загальної стратегії та функціональних стратегій підприємства; генерувати процеси управління змінами у сфері економічної безпеки та інвестиційної діяльності підприємства.

Основні процеси у межах функціонування системи моніторингу будуть відбуватись у певній послідовності, а саме: Встановлюються контрольні точки збору інформації та формування звітів на різних рівнях; Визначаються сфери відповідальності та ключові «гравці» у межах цих сфер, які агрегують масиви інформації; Формується ієрархія подання звітних даних та порядок формування рекомендацій; Обговорення та виконання рекомендацій сформованих за результатами моніторингу; Фіксація змін та формулювання кінцевих звітів.

Стосовно форм звітності за результатами функціонування системи моніторингу слід зазначити таке. Звіти будуть мати проміжний характер у процесі попереднього аналізу інформації та їх акумулювання, а для прийняття управлінських рішень будуть формуватися кінцеві форми

звітів за визначений період часу або на конкретну дату. І на завершальному етапі розробляються та використовуються процедури управління змінами, оскільки без таких процедур моніторинг буде простою констатацією фактів і подій, а для потреб стратегічного управління необхідні зміни та інструментальне забезпечення їх реалізації.

Список використаних джерел:

1. Саух І.В. Оцінка наукових підходів до трактування сутності стратегії підприємства та її змістовні характеристики / І.В. Саух // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2016. – Вип. 1(14). – С. 145–151.

2. Тиханський М.О. Проблеми формування стратегії розвитку машинобудівного підприємства / М.О. Тиханський, В.О. Липчанський // Наукові записки : зб. наук. пр. – Кропивницький: ЦНТУ, 2017. – Вип. 21. – С. 47–53.

3. Коломицева О.В. Розробка інвестиційної стратегії в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства / О.В. Коломицева, Н.В. Андрушкевич // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2017. – Вип. 45(2). – С. 110–116.

4. Хаустова К.М. Інвестиційно-інноваційна стратегія підприємства та підходи до її класифікації / К.М. Хаустова // Фінансовий простір. – 2015. – № 4. – С. 183–187.

Нефедова О.Г.

магістр економіки,

Український державний хіміко-технологічний університет

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В контексті поглиблення залучення України до сучасних світогосподарських процесів гостро постає проблема конкурентоспроможності вітчизняних підприємств не тільки за кордоном, а й на власних ринках. Відповідно актуальним є вивчення практичного боку досягнення конкурентоспроможності підприємств. У сучасній економічній літературі існує стійка тенденція до використання маркетингового підходу до вивчення конкурентоспроможності Анн Х., Стівенсон У., Багієв Р., Градов А, Зав'ялов П., Романов А., Тарасевич В., Фатхутдинов Р., Юданов А., Азарян О., Довгань Л., Книш М. Проте, в жодному разі не заперечуючи маркетингової природи